

Generace...?!

Každý věk má svoje. Když mi bylo 10, byl největším borcem ten, kdo měl nejvíc céček (pro ty později narozené – to je taková bakelitová cetka velká asi centimetr, dá se spojovat do řetězů a je naprosto k ničemu), pak byl „kingem“ ten, kdo měl walkmana (byl asi tak dvakrát větší než teď, 4 tužkové baterky...) a tak to – přes kola Favorit, počítače Atari, později horská kola a mobily – šlo dál a dál. Jenže kdesi se stala jakási změna. Vychodili jsme svoje školy, někteří vystudovali sem tam nějakou tu vysokou, dostali diplom v rouře a pak nás konečně školský systém vykopl do toho *pravého života*...

Někdo se oženil. Některé se vdaly. Někdo se už i stačil rozvést. Někdo má děti. A někdo – i když jich je zatím málo – už nežije, prostě to zabalil. Máme auta, někdo dům a někdo byt, dluhy... A čas od času taky chuť se sebrat a prostě od toho všeho zdrhnout, protože míváme pocit, že všechno mohlo (v horším případě se zde dá použít slovo „mělo“) být úplně jinak. Od dětství jsme si zvykali žít ve státě, kde se stojí fronta i na toaletě, nemluvě o jiných věcech. Ten, kdo kradl, se měl nejlíp. Kdo nekradl nikdy, byl prostě za hlupáka. A najednou přišel rok 1989 a všechno, co nám připadalo „normální“ (ačkoli to bylo spíše *normalizované a normalizační*), se obrátilo ve svůj pravý opak. Kdo měl peníze, mohl mít vše. Zpočátku se ani nikdo nestaral o to, kde je dotyčný sebral (nedělejme si iluze, že teď je to výrazně jinak...). Všechno je jen divadlo.



Už dávno mi řekli, že se jmenuju David. V všední den ráno vstanu, abych šel do práce. Vlastně ne, abych *jel* do práce, protože kdo chodí do práce pěšky je z pohledu ostatních buď zarytej sportovec, ekologickéj aktivista nebo prostě sociál a cvok. Nahodím nadšeněj výraz, jako že mi není nic na světě dražšího než naše firma. S kolegama se moc nebavíme, není na to čas. Každěj z nás zírá na monitor, v poledne zhltně nějakěj americkéj McOběd, KFC-Oběd nebo pizzu pak zas až do konce... K večeru přijedu domů a dám si pivo, to totiž v práci nemůžu a navíc se pak můžu vymlouvat, že už nikam nemůžu jet autem. Doma mě čeká moje žena Michaela. Dřív jsme chodili večer na procházky, teď sedíme u TV. Dřív jsme si povídali, měli plány, sny. Taky jsme se o těch plánech dokázali hádat, protože jsme do všeho šli naplno a

A my – *socialističtí puberťáci* – jsme se nějakým kouzlem dostali do *tržní společnosti*. Postupem času, přes výše uvedené školy apod., jsme se dostali až k dnešku. Ne už jako generace, ale každý sám. Mám pocit, že jsme generační sounáležitost dobrovolně a vlastně nevědomě vyměnili za věci, které si kupujeme, aniž je mnohdy potřebujeme. Přátele jsme vyměnili za auto na leasing, jen abychom byli „in“. V mobilech máme hromady čísel, na která nemá cenu volat. Proč se to – podotýkám že většinou – nestalo generaci našich rodičů? Asi proto, že oni už byli natolik otrávení *knedlíkovým socialismem soudruha Husáka*, že snad ztratili schopnost něčemu novému opravdu uvěřit. I dnes mají pocit, že někdo přijde a něco jim zakáže. Kromě toho také měli nějaké zkušenosti a věděli, že každá – i sebekrásnější – věc je pořád jenom věc a že lidi jsou důležitější.

Všeobecně je generace lidí narozených v polovině sedmdesátých let velmi tolerantní ke všem odlišnostem, protože právě jí to bylo změnami v roce 1989 umožněno. Ve 14 či 15 letech se hodnoty teprve tvoří a my jsme znali obojí, to *před* i to *potom*. To znali i ti starší, ale ti měli už v mnohém jasno. Myslím, že nám nevadí alkohol a možná ani drogy, homosexuálové, černoši, cikáni nebo snad indiáni (a to samozřejmě nemluvě o vietnamských obchodnících, našich vrchních dodavatelích oblečení...), nevadí nám pravice ani levice, nevadí nám nic. Jsme tak tolerantní, až jsme nevšímaví. Jsme ignorantí. Ale jsme jimi proto, že jsme se na samém začátku cesty k dospělosti museli ve všem zorientovat sami, nikdo nám neporadil. Rodiče začali mít starosti s tím, aby je nevyhodili ze všech těch národních podniků nebo aby našli jinou dobrou práci. A tak jsme se stali generací bez hodnot...



teď sotva na púl plynu. Teď mluvíme o půjčce na byt, o inkasu, o sousedově novém autě, prostě o penězích, o *materiálu*. Všechno je materiál. Ale jo, máme se dobře, ale možná by bylo lepší mít se hůř a bejt víc spolu. Mrzí mě to, ale nemám sílu ani odvalu to Míše vysvětlovat, i když si říkám, že to třeba vidí stejně. Mám ji moc rád, ale nevím, jestli ona má ráda mě. Už dávno mi to neřekla (ale – má vlastně proč?). Když vidím starý fotky a náš výraz na nich, připadá mi, že jsme se hodně změnili, že už to nejsme my. Kde je ten úsměv, ten pocit, že *prostě bude dobrý*, kde jsou všichni ti lidi, který jsme znali...? A tak teda sedíme u TV. A někdy někam jdeme, třeba do kina, ale ani film nás nedokáže nadchnout tak, abychom si o něm povídali celej večer jako dřív. Asi se bojíme říct něco opravdovýho. Tak nás to přece naučili v práci – tvářit se profesionálně, ochotně a trochu jako gumovej panák.



Dřív jsme žili spolu, teď žijeme vedle sebe. Dřív jsme měli společný zážitky, dneska nemáme žádný. Nevím, na co Míša myslí. Její kamarádky mě nesnášejí, protože jsem podle nich nula. No jo, mám sice nějaký titul a v baru mezi flaškama diplom, mám možná někdy vtipný poznámky a sem tam dobrý nápad, ale ... prostě nula (nejhorší na tom je, že s tím někdy i souhlasím...). Večer si čtu knížky, který mi připadaj smutný a beznadějný. Autoři píšou o svejch pokusech o útěk a o tom, že není kam utéct, protože před myšlenkama a pocitama neutečeš. Tuhle mě zastavili na ulici s nějakým průzkumem a taky se ptali, jestli jsem prej šťastnej. Co jsem jim měl říct, když nabízeli jen ANO a NE, když obojí platí zároveň...? A pak jsem večer četl a připadalo mi, že ať vezmu do ruky jakoukoli knížku, bude trochu o mně... *všechno mu začalo být těsné a všeho se chtěl najednou zbavit. Všech těch keců, Jiřího, kterého měl docela rád, všech těch ostatních, všech těch číšníků, všeho toho piva, rumů, koňaků, všech těch cigaret, veškeré té hudby, všech těch prázdných keců o prázdných věcech, toho smradu z kouře starých cigaret, toho vedra, své špíny a upatlanosti, svého svědomí, svých potíží, starostí, nálad, prázdnoty, stereotypu, všech těch rolí, které se rozhodl hrát, všech bolestí, všech citů, všeho vnějšího i vnitřního...* a pořád jsem v tom viděl něco důležitýho, něco, co musím udělat se sebou i s ostatními, ale ... *ani on sám to nebral vážně, i když to vážné bylo, protože plakal a bylo mu skoro třicet...* a ráno mě čekala zase práce a mně bylo jasné, že ... *dřív jsem nevěděl nic. Viděl jsem jenom cesty, po kterých bych se mohl dát, a nevěděl jsem, co mě na nich čeká. A jednou z nich jsem se dal a pořád ještě nevím nic. Snad jen to, že kdybych se vydal kteroukoliv z těch cest, došel bych právě tam, kde jsem teď...* A známí a kamarádi, kteří se ke mně kupodivu ještě hlásí, se mě pořád ptají, co se mnou je, co mi je. Ale já jim to neumím všechno říct, protože když všichni mluví, jedinou možností, jak se dostat ke slovu, je překřičet ty ostatní. A taky se bojím, že by se mi vysmáli.

Jsmo všichni v nějakým mezičase, kdy starý hodnoty nejsou a nový jsme ještě nestačili najít. A navíc jsme to hledání pěkně flákali. A starý desky a kytary hrajou dál, knížky pořád ještě mají co říct, máme kde spát, co jíst, můžeme si *svobodně zvolit, koho chceme*, můžeme bejt nezaměstnaný nebo bohatý, můžeme cestovat, pracovat, chlastat nebo fetovat, můžeme postavit dům, zasadit strom, zplodit syna... A ten syn jednou přijde a řekne: „Jak jste to proboha žili?!“ a my se třeba budeme stydět. Až nám bude čtyřicet nebo padesát, budeme si v těch našich knížkách znova číst, že to není taková hrůza, protože ... *je jenom to, co právě je. Jedině, že by nebylo. Teprve drčené olivy dávají olej. Když byla Němcová ve sračkách, psala Babičku. Když byl Saroyan na dně, psal Tracyho tygra...* My totiž budeme furt nespokojený, protože vždycky budeme chtít to, co nemáme. *Dostáváš to, co zrovna nepotřebuješ. Nobelovku, když máš AIDS, peníze, když se ti už nepostaví, slávu, když potřebuješ lásku, zradu, když si začneš být jistý. Slova, orgie realismu, popař klasiky Mozart a Mikymauz je gay...* Život je prý cesta. Ale kolem tý cesty za sebou necháváme pěkný bordel. Konec neznáme. Konec asi není. A třeba to je všechno jinak, v pořádku a jen několik nás takhle blbne. *Oslavil jsem narozeniny. Bylo mi 72 nebo tak nějak. Houpám se na vlnách. Vlnobítí. Vlnoblítí. Příliv. Odliv. Příboj. Odboj. Hej boy, možná je to nějaké suchozemská forma mořské nemoci. Nebo paranoia. Moja. Moja paranoia. Stmívá se. Tři hodiny hledím do stropu. Nikam to nevede.*

Možná Davidovi nerozumíte. Možná Davidovi nerozumíme. Možná si David nerozumí. Ale věřte tomu, že existuje. Člověk je prostě pořád nespokojený. Spokojenost není cíl, jen přechodný stav. Kdo je spokojený pořád, buďto lže, a nebo nic neví. A třeba nechce vědět. Je to složité a zamotané.



Milan Sýkora

Citace z knih Zdeňka Zapletala „Pozdě na hlasitou hudbu“ a „Půlnoční pěšci“